

25 квітня відзначається Всесвітній день боротьби проти малярії. Малярія завжди була і є однією з найнебезпечніших інфекційних хвороб людини. На сьогоднішній день за даними ВООЗ, близько 100 країн, половина з яких заходиться в Африці, південніше Сахари є ендемічними з малярії. Хвороба також вражає людей в Південно-Східній Азії, Східному Середземнорії, Західній частині Тихого Океану і Америці. Малярія продовжує загрожувати майже половині населення світу. Щорічно хворіють на малярію більше 200 млн. людей і від 400 тис помирають. Особливо сприйнятливими до малярії є діти, у віці до 5 років, у 2018 році на їх долю випало 67% усіх випадків смерті від малярії.

На території України, до середини минулого століття, малярія була поширена практично у всіх регіонах і лише завдяки комплексним протиепідемічним заходам була повністю ліквідована. Щорічно реєструються випадки захворювання завезені з інших країн. У 2019 році в Україні було зареєстровано 40 завізних випадків. На території Черкаської області не було відмічено жодного хворого.

Малярія – це тяжке інфекційне захворювання, яка передається при кровосмоктанні комарів, та характеризується хронічним рецидивуючим перебігом із періодичними нападами гарячки, збільшенням печінки і селезінки й розвитком анемії.

Збудниками малярії є найпростіші - малярійні плазмодії. Їх відомо 4 види, які викликають у людей триденну, чотириденну, овале та тропічну малярію. Зараження людини малярією відбувається при кровосмоктанні самками малярійних комарів роду *Anopheles*. Залежно від виду малярійного плазмодія, яким відбулося зараження, інкубаційний період при малярії триває від 1-6 тижнів до 18 місяців. Основним клінічним проявом малярії є так звані гарячкові пароксизми, які являють собою періодичне підвищення температури тіла до високих цифр із ознобом, жаром та потовиділенням. На початку гарячкового нападу на тлі різкого підвищення температури тіла до 39-41°C виникає сильний озноб, який вже через годину змінюється відчуттям жару. Гарячка та відчуття жару утримуються до 12 годин, після чого температура тіла різко, за годину-дві, знижується до норми, що супроводжується рясним потовиділенням. Наступні гарячкові пароксизми виникають в один і той же час доби через рівні проміжки часу. При триденній і тропічній малярії через 48 год., при чотириденній – через 72 год. Уже після перших гарячкових нападів збільшується печінка та селезінка, виникає і поступово наростає анемія. Зазвичай без лікування у гострій фазі малярії виникає 10-14 гарячкових пароксизмів, які знову повторюються через 2,5-3 місяця. Клінічний перебіг малярії може ускладнюватися розвитком гемоглобінурійної гарячки, малярійного алгиду, гострої ниркової недостатності, розривом селезінки, набряком легень, які є основною причиною смерті хворих. Найбільшу небезпеку становить тропічна малярія.

Профілактика малярії в Україні та області спрямована виключно на запобігання захворювання громадян, які планують відвідати ендемічні щодо малярії регіони. Люди повинні усвідомити ризик захворіти на малярію під час перебування в ендемічному регіоні, тоді це підвищує бажання до застосування заходів неспецифічної профілактики та хіміопрофілактики.

Основним засобом неспецифічної профілактики малярії в ендемічному регіоні є запобігання укусам комарів: обробка приміщень інсектицидами, використання антимоскітних сіток на дверних та віконних рамах, просочування одягу та нанесення на шкіру засобів, які відлякують комарів (репелентів) тощо. Найбільш ефективним засобом профілактики малярії є хіміопрофілактика: застосуванні протималярійних препаратів, починаючи за тиждень до від'їзду, та впродовж всього часу перебування в ендемічному регіоні.

Громадянам, які планують поїздки в ендемічні щодо малярії регіони, для отримання консультації з хіміопрофілактики цієї недуги необхідно звернутися до лікаря-інфекціоніста за місцем постійного проживання. А тим, у яких підвищилася температура тіла після повернення із ендемічного щодо малярії регіону, необхідно негайно звернутися до лікаря! Це дасть змогу швидко встановити діагноз та своєчасно розпочати лікування.